

Lectors a la biblioteca Gabriel García Márquez de Barcelona. G. BATTISTA

ASSAIG

Què és la literatura?

'Primera lliçó sobre literatura', de Pere Ballart, és el títol inicial d'una nova col·lecció dedicada a la literatura catalana de la Càtedra Màrius Torres de la UdL

PER ADRIÀ PUJOL

Fa dies que es constata, l'assaig en català viu un moment esplèndid. Ara la Càtedra Màrius Torres de la Universitat de Lleida (UdL) ha encetat una nova col·lecció de llibres dedicada a la literatura. Amb el títol genèric de Primera Visió, a mig camí entre l'assaig i el manual, però fugint d'un academicisme encarcerat, cada volum serà breu i econòmic.

La col·lecció correrà en pistes convergents: disciplines, moviments, autors i gèneres. Es preveu que surtin uns quatre volums anuals i a hores d'ara ja s'estan confeint les primeres lliçons, entre d'altres, sobre la novel·la, la mètrica, el romanticisme, els trobadors, Joanot Martorell o la crítica textual. Publiquen la Càtedra i Publicacions de l'Abadia de Montserrat, amb la col·laboració de la Diputació de Lleida, la UdL i Prefabricats Pujol, i cada llibre anirà a càrrec d'un expert.

El primer volum ja ha sortit. Es titula *Primera lliçó sobre literatura* i és obra de Pere Ballart, doctor en Filologia Hispànica i professor de Teoria de la Literatura i Literatura Comparada a la Universitat Autònoma de Barcelona. La vocació pedagògica s'hi conjuga perfectament amb la provocació bonhomiosa i el llibre llisca amè, informa i entrete. Ja des del començament, en l'apartat anomenat 'Descàrrec', l'autor ens informa que no ha vingut a parlar com un especialista ni als especialistes. Més aviat, diu, som davant d'un assaig que sí, que abordarà la literatura des d'un punt de vista teòric, però en cap cas no s'eleva excessivament ni acabarà enviant el lector al cel de les oques.

El llibre es divideix en dues parts. A la primera, 'Sobre la idea i definició de la literatura', Ballart repassa un grapat de paradigmes i explica quins aspectes han de concursar en

un text perquè el considerem literari. Tot fent-se acompanyar amb exemples aclaridors i, de vegades, ben divertits, el lector no especialitzat hi trobarà un bon resum dels principals enfocaments teòrics. S'agraeix, en aquest sentit, que Ballart adopti un estil prou didàctic, a còpia de fer-se preguntes i de respondre-les amb rigor i sense cap mena de presumptuositat. En aquesta primera part, la música de l'assaig preval damunt la canterella del manual.

La segona part, 'Sobre els gèneres literaris', s'endinsa en les peculiaritats de la narrativa, la poesia i el teatre. Sardanejant exemples i contraexemples (Shakespeare, Natalia Ginzburg, Gemma Gorga, Francesc Serés i altres), Pere Ballart posa de relleu els ressorts tècnics i culturals que concorren en cada gènere. També assenyala els punts en què es produeix la promiscuïtat i aborda els aspectes de la veu narrativa, el punt de vista, trames, personatges, etcètera. En aquest cas, la temperatura del manual és més alta que la de l'assaig.

Primera lliçó sobre literatura és un bon llibre per llegir si no d'una tirada, pràcticament. L'avantatge és que la panoràmica, que no deixa de ser una forma concreta del coneixement, sobre el fet literari s'obté de seguida. A més a més, i enllà dels annexos amb *exemplums*, el llibre es clou amb una 'Coda' en què l'autor se serveix de la poesia per declarar el seu amor a la literatura i per acabar de definir-la de nou. No és casualitat que, junt amb el 'Descàrrec' del principi, sigui la part menys assagística i, per contra, la més literària de totes les quinze entradetes que venim de llegir.

Primera lliçó sobre literatura
Pere Ballart

Publicacions de l'Abadia de Montserrat
160 pàgines. 12 euros